

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisori nerancate nu se
 primesc.
 Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
 se primesc la Administrațiune în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 în Viena: la M. Dukas Nachf.,
 Nuz. Augenthaler & Emeric Les-
 ner., Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelik.
 în Budapesta: la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII Erzsébet-körsz.).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o coloană 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blicări mai dese după tariful
 și învoială. — **RECLAME** pe
 pagina 3-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVIII.

„GAZETA” ieșe în de-care și
 Abonamente pentru Austro-Ungari:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminecă 3 fr. pe an.
 Se primumeră la toate ofi-
 ciele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectorii.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 30. etagiu
 I.: Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 195.

Brașov, Duminecă 4 (17) Septembrie.

1905.

Naționalitățile din Ungaria.

II.

Maghiarizarea propriu zisă a început abia când în urma luptei de la Mohaci se nimici independența Ungariei și după interregnumul de 150 ani al Turcilor, Leopold I, ca rege ereditar al Ungariei, a inaugurat politica tradițională de centralizare a Habsburgilor. Nobilimea se grupă atunci mai strins la olaltă și făcând „insurecțiune contra „stăpânirii streine nepatriotice și nelegale”, adică lor neagreată, și periculoasă strășnicilor lor privilegii.

În acest timp se începe propria consolidare a statului ungar. Ceea-ce Maghiarii n-au putut să facă în timp de o mie de ani, concentrațiunea mai strinsă a singuraticelor teritorii din Ungaria, a făcut-o puterea împărțită. Este fapt istoric, pe care nimeni nu-l va putea invalida, că numai după cucerirea Ungariei de către Habsburgi s'a creat edificiul unitar al statului, a cărui construcție Maghiarii și-o arogă exclusiv.

Este un joc de cuvinte infructuos a voi să dovedești, că numai Maghiarii sunt un element alcătuitor de stat în Ungaria... Noțiunea *Hungarus* a fost din vechime o noțiune politică și națională. Politicesce ea însemnează statul întreg, toate populațiile locuitoare în Ungaria, naționalicesce este identică cu Maghiarul. Această noțiune dublă însă adesea, a fost confundată intenționat, seu unificată într-o noțiune națională...

Sofisma acesta are valoare, și încă cu deplină conștiință, și pentru diarele evreo-liberale din Viena. Ele vorbesc întocmai ca și diarele maghiare, seu „Pester Lloyd”, despre națiunea ungară, vizând prin aceasta toate popoarele din Ungaria. Cetitorul neorientat în definițiunile confundătoare a legilor ungare, nu vede în cuvintele „națiunea ungară” sumarul tuturor en-

tităților etnice locuitoare în Ungaria în sens politic, ci pe Maghiari, și fiind-că despre populațiile nemaghiare din adins nici-odată nu se vorbește, străinul crede, că naționalitățile din Ungaria, întru cât ele mai există, n'au nici o importanță politică. Acesta însă este o mare eror... Adevărul este, că atât Slovaci, cât și celelalte naționalități sunt într'un ascendent de dezvoltare, ceea-ce, având în vedere maghiarizarea draconică a școlilor, oficiilor și bisericii în timp de 40 ani, însemnează mult. Maghiarii nu sunt în stare să impedeze nici sporirea naționalităților, nici să le ruineze materialicesce, căci ei până în ziua de astăzi sunt încă tot în minoritate.

Pe cale naturală rassa maghiară nu poate să absorbă pe celelalte popoare, er prin forță, după cum arată rezultatul celor 40 ani, și mai puțin. Dacă însă popoarele nemaghiare din Ungaria nu pot fi maghiarizate, pentru Maghiari ar fi cel mai înțelept lucru, de a-se pune bine cu naționalitățile și a nu-și face fără necesitate dușmani. Maghiarii și de altmintea sunt un popor cu desăvârșire izolat în Europa. În loc s'o facă însă acesta, ei merg în fudulia lor esagerată așa departe, în cât se dușmanesc cu toate popoarele, și jignesc pe învecinatul lor cel mai mare, pe actualul Suveran. De ce o fac ei acesta este ușor de ghicit. Coteria de nobili, ce stăpânesc astăzi Ungaria, și capitaliștii, recte Jidovii, vor să devină cu totul independenți și să monopolizeze totă puterea. Lupta Maghiarilor începută sub conducerea lor nu este de cât turbarea nesăbuită a unei oligarchii compusă din speculanți nobili și evrei, er poporul însuși stă departe de această luptă.

Cei ce au stîrnit însă lupta aceasta, se nu-și facă iluzii. Cu obținerea independenței complete, lupta încă nu se va fi terminat, din contră lupta naționalităților contra maghia-

rismului abia atunci va deveni acută. Nu trebuie să se uite, că militarii austriaci au făcut posibil Maghiarilor să-și facă alegerile după fasonul lor, că banii austriaci le-au ridicat industria, că teritoriul austriac le ofere un debușeu pentru produse și că împărțatul austriac a creșcut, că va găsi în Maghiari un sprijin puternic al tronului; și în sfîrșit nu trebuie să se uite, că dacă Ungaria se va emancipa cu desăvîrșire ca drept public, jidovii de acolo vor deveni stăpânii definitiv ai țării.

Contra mandatului de la Cehul Silvaniei pe care l'a obținut baronul Bornemissza Elemer prin teroarea ne mai pomenită a administrației, se scie că alegătorii, cari candidaseră pe d. *George Pop de Băsești*, au înaintat protest. — Curia regescă s'a ocupat cu acest protest în ultimele zile ale lui August, er alaltăeri președintele Bela Vavrik a anunțat deciziunea Curiei, prin care se dă loc petițiunii și se ordonează anchetă. Cu executarea anchetei a fost însărcinat un jude de la curtea de apel din Dobrița, care va avé să constate următoarele puncte: 1. Este adevărat, că baronul Bornemissza a promis personal banii la 4 alegători? 2. Este adevărat, că solgăbirăul Ujhelyi Sándor, înțelegându-se cu baronul Bornemissza și cu alții, au hotărît, ca pe alegătorii români să-i împrăscie prin bătași? 3. Este adevărat, că 75 de bătași maghiari s'au năpustit cu ciomege asupra alegătorilor români, cu care ocaziune 339 din acestia au fost grav răniți? 4. Este adevărat, că partidul lui G. Pop a cerut scutul președintelui electoral, și acesta l'a refuzat categoric? 5. Este adevărat, că președintele a refuzat a lua măsuri în privința alimentației alegătorilor lui Pop? 6. Este adevărat, că președintele electoral n'a liberat partizanilor lui Pop, decât 18 bilete de trecere, pe când partidului advers a liberat peste 100 bilete?

Contrapetiției apărătorilor Dr. Rághy Lajos și Dr. Gábor Illés, fiind anche-

ta ordonată numai pentru cercetarea motivelor cu valoare absolută de invalidare — nu i-s'a dat loc.

Deschiderea și amânarea dietei.

Ședința de ieri 15 Sept.

Eri s'a deschis dieta ungară. Încă de dimineață grupuri mari de socialiști curgeau din toate părțile spre dietă, cu mușci, steaguri și pancarte. Poliția trăsese deja un mare cordon în jurul edificiului. Socialiștii veniau într'aceea cete-cete, așa că numărul lor se urcă la urmă la vre-o 30.000 de oameni. Ei cântau »Marseillesa« muncitorilor și vocile lor pătrundeau până în interiorul parlamentului. Dispoziția generală era destul de liniștită.

La orele 9 a. m. deputatul socialist Wilhelm Mezöfi a condus la președintele camerei *Justh* delegația *socialiștilor reorganizați*, care a predat o petiție, cerând înarticulară în lege a *votului universal secret*. Petiția avea nu mai puțin de 500.000 iscălituri. — *Justh* a luat în primire petiția, d'er a declarat, că demnitatea poziției ce ocupă, nu-i permite să se pronunțe în cestiunea votului universal.

S'a prezentat apoi la președinte delegația *socialiștilor internaționali*, pe care a condus-o deputatul *Veszi*. În numele internaționalilor a vorbit *Emil Garami*, arătând, că în numele miliionelor de neîndreptățiți doresce înarticulară în lege a votului universal. — *Justh* a răspuns și acestei delegații, că demnitatea poziției ce ocupă nu-i permite a-se pronunța în cestiunea aceasta, asigură însă delegația de bunele sale porniri.

În fine *Ugron* a condus la președinte delegația *cețănilor opoziționali* din Budapesta. În numele acesteia a vorbit *Geza Kaczianyi*, care a rugat pe președinte să mijlocască mai întâiu desbaterea pretenșiunilor naționale și numai după aceea să fie puse în desbatere alte cestiuni — *Justh* a mulțumit delegației pentru încrederea cu care i-s'a adresat.

Sala de ședințe a dietei era tixită

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Museul național și serbările dela Sibiu.

(Urmare.)

Urmăză *Secția bele-artistelor*. Secția aceasta se presintă în condiții prea modeste. De ce n'am recunosce aceasta? O saletă de câțiva pași nu este de ajuns pentru o manifestare artistică. Și trag la îndoială, dacă nu s'ar fi putut presta mai mult, decât s'ar fi îndemnat mai mulți ca să expună.

Mi-s'a dat prilejul să cercetez acum două săptămâni o expoziție de pictură a compatrioților noștri sași. (Societatea Sebastian Hann). Și ei sunt la început, d'er deja prima expoziție prețice un viitor frumos pentru bele-artele lor.

Noi nu ne-am prezentat în condiții favorabile. Cu vre-o câte-va rândurile nu se face primăvară. Pe lângă acesta am simțit lipsa unor lucrări ale d-lui *Smigelschi*, cari ar fi trebuit să figureze la orî ce cas.

D'er să trecem în revistă lucrările

presentate. D-l *Alexandru Henția*, originar din Sebeșel, a expus vre-o câte-va pânze reușite. Tabloul lui Șaguna în rasă neagră, ședând într'un jilț, este cunoscut multora. Expresia feței nimerită, ochii mari, inteligenți, plini de viață. Ca portretist mai are o păreche de țărani și pe părinții d-sale. Mama preotésă, cu expresia feții seriósă, păr-că cu totă grija băiatului în față; tatăl, un preot oriental, cu reverendă. Un drum de țără erna. Satul cu casele nise. Un țeran tirăște pe drumul de țără glodos uscături din pădure. Un peisagiu și un alt tablou »Stupărit«, sunt bine prinse după natură, pictate în genul cunoscut sub numele de impresionism. Studii de interior de biserică, capete de studiu (Baba Nedelea) bine prinse, cari servesc la »Bătrâna Nedelea torcend«, tot lucrări ce dovedesc destoinicie, și prevestesc o carieră frumósă.

D-l *Simonescu* are un *Christos Pantocrator* în stil bizantin și o copie după Rubens (din München) escelent lucrate. De d-lui vom auți încă multe lucruri bune — în urma celor ce promise.

Sculptorul *Al. Liuba* din München (originar din Bănat) se presintă cu două

busturi în marmoră. Figura expresivă a d-lui *Alexandru Mocsonyi* și un cap de fetiță, lucrate cu eleganță și rutină de artist. Păcat, că nu putem să vedem mai multe lucrări de ale d-sale, mai cu sémă în urma succesului celui frumos repurtat cu ocazia expoziției dela Ateneul din București.

Remarcabile prin tehnică escelentă și simț artistic dezvoltat sunt lucrările d-nei *Dr. A. Mureșianu* din Brașov. Zelul și destoinicia d-nei *Mureșianu* sunt cunoscute deja de mulți. Dovada cea mai bună premiul câștigat la expoziția cooperatoilor din București în a. 1894. (*Acuarell*, o rodie și o ramură ruptă de cireșe). Avem o »natură mórta« — pictată escelent. Iatagane turcesci, cești de cafea, pistole cu mânerle împodobite, un samovar, toate stau pe o masă eșind plastic la ivélă din fondul înfătoșat printr'o draperie verde. »După prima serată« este cât se poate de bine. O fată tineră după prima serată. Brațele-i sunt lăsate môle în jos, haina se sprijinesce ușor de umerii goi, privirea se pierde fără țintă (poțe ochii sunt prea încordați.) — *Gretchen* gândesc la primul vals. — Bine nimerite sunt portretele

»Tuți cu cercul« și »D-na I. B.« *Gingaș* lucrat și cu gust acuarelor »*Porumbi în sbor*«.

D-l *G. Toader* din Sibiu are un portret în ulei al d-lui *A. Bena* — cam puțin reușit.

Copii bune sunt: »*Tómna*« din Anotimpurile și »*Romulus și Remus*« — amândouă cu originalele în muzeul împărțesc din Viena. (Ultima de d-l *G. Vlădăreanu* din Blăși.) Nu lipsesc nici autodidacții. Un student de cl. IV gimn. *Alex. Dragomir*, are două lucrări în ulei, cari promit; *Nic. Vucu*, țeran din Secaș, (Caraș-Severin) om cu școlă poporală din sat, expune un tablou mai mare »*Cina cea de taină*« și pe »*Sf. Nicolae*«, cari te uimesc prin îndemănarea la care a putut ajunge un autodidact. În cina cea de taină sunt multe persoane cu expresia feței bună, cu mișcări naturale. Mai are un d-n *Ios. Velcean* o copie bunișoră: peisagiu turcesc, apoi de un necunoscut »*Castelul Peleş*« în ulei. Asta-i tot ce cuprinde pictura și sculptura.

În mijlocul sălii note musicale, compoziții ale profesorilor și amatorilor noștri de musică. Au expus d-nii *I. Vidu* (fru-

încă la 10 ore a. m. Mulți se aflau și prin coridore, privind de pe ferestri cum veniau cam o mie de alegători ai deputatului Nicolau Szemere din cercul Kőbölkut, cari veniseră anume pentru ședință. Miniștri nu se aflau încă în sală.

Precis la 10 presidentul camerei *Justh* intră întimpinat de mari ovațiuni. Astfel de ovațiuni i-s-au făcut și lui Kossuth. În fine intrară în sală și membrii guvernului. Stânga extremă îi întimpină cu strigări de »bitang«. Ministrul de interne *Kristoffy* i-s'a strigat „*bujlogató*“.

Presidentul *Justh* deschide ședința, după care urmă o tăcere generală. S'a cetit mai întâiu rescriptul regal, ce l'a adresat Maj. Sa ultimei ședințe.

Luă apoi cuvântul bar. *Fejervary*. El a cetit o declarație, despre care țise, că e foarte importantă. În declarația acesta se țice, că deore-ce n'a succes a-se restabili pacea între Corónă și majoritate, guvernul și-a dat demisiunea și Monarchul l'a autorizat să declare, că n'a renunțat încă la speranța de a-se pute constitui un guvern din sinul coalițiunii.

După cetirea acestei declarațiuni br. *Fejervary* a predat presidentului camerei un rescript regal, prin care dieta se amână până la 10 Octomvrie.

S'a ridicat acum să vorbescă *Francisc Kossuth*. El a accentuat în vorbirea sa, că Monarchul n'a dat încă răspuns la adresa camerei. *Kossuth* prezintă, în fine, un proiect de rezoluție, după care camera să enunțe, că protestează în contra amânării dietei.

Contele *Stefan Tisza* arată, că camera n'are drept a desbata după cetirea rescriptului regal. Vorbirea contelui *Tisza* a fost adeseori întreruptă cu apostrofări de: »suflet trădător«, »primintrigant«, »comediante«.

Presidentul *Justh* l'a făcut atent pe *Tisza*, că este deja precedent, din ultima ședință, că camera a adus hotăriri în astfel de casuri. O hotărîre adusă nu pöte fi făcută obiect de critică.

Intr'aceea deputatul *Paul Drakulics* strigă ceva către president. Stânga isbucni în sgomotöse strigări de: »afară cu el«, »e plătit«.

Contele *Tisza* declară, că nu vré să ia parte la desbaterea asupra propunerii lui *Kossuth*.

Br. *Fejervary* răspunde lui *Kossuth*, că da, Maj. Sa a dat răspuns la adresa camerei, intrucât de trei ori a numit *homo regius*, care să intre în contact cu coalițiunea, comunicându-i hotărîrea regală. Afară de acesta Maj. Sa a adresat și un rescript către »națiune«.

Contele *Apponyi* țice, că nu pöte primi resonamentul baronului *Fejervary*, și accentuează, că nu este permis a-se da loc unei loialități rău înțelese. Spune apoi, că rescriptul adresat de Maj. Sa către co-

alițiune și ministru președinte, nu pöte fi considerat, ca răspuns către cameră.

După-ce br. *Fejervary* a protestat din nou contra desbaterei propunerii lui *Kossuth*, membrii guvernului au părăsit sala desbaterilor între strigările injurioase ale stânzei: »mișei«, »bitangi«, »gunoi« etc.

După eșirea guvernului din sală, contele *Tisza* luând din nou cuvântul a declarat, că el și partidul său nu participă în discuția asupra propunerii-*Kossuth*.

Discuția se începe. *Rakovski* partinesce propunerea. *Mezőfi V.* propune, ca dieta să nu ia spre scire rescriptul regal de amânare, ci se rămână întruunită. Au mai vorbit *Nagy Ferencz* și *Polonyi*. Resultatul votului a fost, că s'a primit propunerea-*Kossuth*.

Ședința s'a închis la ora 11.

Brașov, 2/15 Septemvrie.

Negocierile între Suedia și Norvegia.

Din *Cristiania* se telegrafiază următoarele: Diarul »Aftenpost« află din *Karlstadt*, că delegații suedezi ar avé o astfel de atitudine, în cât nu se pöte lucra în conferință; totuși el n'a pierdut speranța, că se pöte ajunge la o înțelegere. Delegații norvegieni nu au primit în ședința de Joi programul negocierilor așa cum a fost prezentat de delegații suedezi.

Alianță politică-economică între America și Japonia.

Diarul »Frankfurter Zeitung« anunță, că agentul financiar japonez *Kaneko* a declarat, că împreună cu *Rooswelt* a pus bazele unei alianțe economice politice japoano-americane pentru Extremul-Orient.

Inchiderea Expoziției din Sibiu.

Sibiu, 15 Septemvrie 1905.

(Coresp. part a „Gaz. Trans.“)

Onorată Redacțiune!

Frumoșa noastră Expoziție deschisă la 19 August 1905 cu ocaziunea inaugurării »Casei naționale« și deschiderea »Muzeului« în mijlocul unei generale însuflețiri și a unui entuziasm de nedescris potențat prin prezența capilor noștri bisericesci, ca reprezentanți ai tuturor Românilor din țările coronei Sf. Stefan, s'a închis erî în 14 Septemvrie la orele 6 séra în mod oficios și solemn prin președintele »Asociațiunii« d-l *Iosif Sterca Șuluțiu*, fiind de față întreg comitetul central și un număr os și distins public.

Astfel Sibiuul a intrat érá în liniștea obișnuită, dér numai pe vre-o câte-va țile, căci în curénd vom fi din nou onorați de óspeți fiind pe 20 Septemvrie a. c. convocată aci conferența electorală a delegaților români.

Apoi unii optimiști speréază, că în decursul lunei lui Octomvrie a. c. se va

face și sfințirea catedralei și din nou vom avé óspeți numéroși în Sibiu. Dér despre acestea la timpul său. Acum Vê alătur vorbirea des aplaudată, cu care d-l Șuluțiu a închis Expoziția.

Onorat comitet central!
Onorat public!

Fortuna, zina fericirei, — țice-se — ajută celor îndrăsneți, vorba străbunilor: »Audaces fortuna juvat, timidosque repellit«, căci ce alta a putut să fie, decât nu îndrăsnélă și încredere în propriile puteri, când comitetul central abia trei luni înainte de deschiderea expoziției a provocat publicul pentru trimiterea obiectelor. Splendidul resultat dovedesce încrederea, ce marele public are în comitetul central.

Am amintit în cuvântul meu de deschidere, că scopul inaugurării muzeului împreună cu expoziția a fost în prima linie: prezentarea fidelă a stărilor poporului nostru, care să întărescă în noi înșine conștiința valorii noastre naționale și să impună strănilor respectul pentru importanța neamului nostru. Scopul ni-l'am ajuns în ambele direcțiuni.

În a doua linie scopul ni-a fost: să facem un început pentru înzeștrarea muzeului. Muzeele însă nu se înzeștréază de una-dată; începutul ne-a succes peste așteptare. Rămâne ca opera începută să se continue cu dragostea cu care s'a lucrat până aci. Să sperăm că toate despărțămintele vor urma exemplul celui din Clușiă, și vor cerceta toate arhivele satelor și bisericilor, precum și bibliotecile vicariatele, dieceselor și archidiececelor, apoi bibliotecile publice și private, precum și așa-numitele »Loca credibilia« aflate în despărțământul lor, unde se găesc încă multe și pretiose documente de valóre istorică națională și ni-le vor înainta spre a le păstra în muzeu. Să sperăm că se vor găsi și dintre noi bărbați, cari vor urma esemplul savantului profesor universitar, d-l *Iorga* și vor face studiu în interesul istoriei naționale, căci necum se avem o istorie completă, ba până'acum încă nici materialul nu-i adunat.

Cu nespusală bucurie constat triumful moral, care singur ne remunerează pentru toate jertele și ostenețele ce le-am adus cu totii. Acel triumf este: dragostea și renumele ee ni-l'am câștigat noi Români din țera acesta înainte fraților noștri din România și Bucovina, cari până'acuma, cu puțină excepțiune, numai din auzite ne cunosceau. Un alt triumf moral e convingerea, ce Maghiarii și guvernul țerii negreșit a trebuit să-o câștîge, că noi Români suntem un element de ordine, și că »Asociațiunea« urmăresce exclusiv numai scopuri culturale, prin urmare că acei ómeni, cari prin țiare maghiare au alarmat țera și guvernul, ca și când noi Români cu ocaziunea sêrbărilor am fi voit să punem la cale o demonstrațiune în contra națiunii maghiare, au fost nisce ómeni fără suflet.

Mai mult: s'au găsit țiare, cari au provocat guvernul să opréscă sêrbările și »să ne dee peste degete«. Ba: horrendum dictu! la vvestea, că patru miniștri din Bucuresci ar vrea să vină la inaugurarea muzeului și la expoziție a intervenit ministrul afacerilor externe austro-ungar,

care a zădărnicit planul miniștrilor români, fiind temere, că »vedî Dómne« noi Români din acestă țéră ne-am perde capul la vederea miniștrilor români și am face demonstrațiuni. Așa ne spune »Budapesti Hirnap« din 25 August 1905. A trebuit ca eu în calitate de president al »Asociațiunii« și d-l *Diaconovich* ca directorul expoziției să dăm garanță personală, că toate se vor petrece în bună ordine.

De când există Sibiuul, atăția Români din România în Sibiu n'au fost, și-se päreă, că te aflî în Bucuresci. Sute de domni și dómne bișbăiau pe strade. Foști miniștri, mari proprietari, deputați, academicieni, scriitori, profesori dela toate facultățile, ofițeri, advocați, ingineri, studenți, membrii de la Liga Culturală etc. au fost de față, s'ar fi putut forma din dênșii mai multe ministere. Dér atât purtarea lor, cât și a celor din statul ungar au dat de minciună toate clevetirile. Acest triumf moral e o puternică armă în mâna Românilor, cu care vor puté să dee dênșii în viitor »peste degetele« clevetitorilor.

Raportorul țiarului »Budapesti Hirnap« trimis anume să ne »studieze«, laudă foarte mult sêrbările noastre și regretă că n'au luat parte și savanți maghiari, cari negreșit ar fi laudat progresul Românilor în cultură, »căci cu cât vor progresa Români mai mult în cultură — țice d-l raportor — cu atât este mai sigură contopirea lor în rassa maghiară. Mai ales că povestea, ca și când Români ar fi urmașii coloniilor lui Traian, sciința de mult a spulberat'o și a constatat că, Români numai mai târziu s'au strecurat în țera acesta. Ca dovadă se provocă între altele și la cuvintele ministrului de externe, graful *Andrassy*, care i-a țis dênșului în *Sinaia* în an. 1881 când *Andrassy* fusese óspele Regelui *Carol*. În acel timp încă se vorbea mult de tendințele Românilor de a pune la cale »Dacoromânia«, țiced-l raportor. Etă cuvintele grafului *Andrasy*: »Chiar fiul țarului rusesc decât ar fi regele român, și atuncî Români pe Maghiari și pe Austriaci ar trebui să se sprijinéscă, altcum i-ar înghiți Slavii«.

Eu însă cunosc enunciațiunile unui alt ministru de externe, anume a lui *Alfons Lamartine*, renumitul orator, poet și istoric francez, care făcuse anume o călătorie de studii în Orient, prin urmare a fost foarte competent. Acesta în an. 1849, fiind membru al guvernului provisor din Paris, le spunea adesea emigranților maghiari, între cari a fost și graful *Andrassy*: »În oceanul slavizmului și germanismului sunt două insule verđi: Români și Maghiarii. Decă acestia și-ar pricepe interesele lor, dér mai ales Maghiarii, cari sunt fără consăngeni în Europa, și-ar da mâna și ar fi pururea aliați«.

Am amintit părerea d-lui raportor din »Budapesti Hirnap«, mai ales, că acest episod se ține de istoricul expoziției.

Sfatul lui *Lamartine* îl cetisem prin anii 1850, l'am eternisat și în »Memoriile mele; mi-l'a istorisit și unul dintre frunțașii emigranți maghiar, fostul ministru de rêsboi, viteazul apărător al cetății *Komarom*, generalul de honveđi *Klapka*, cumnatul socrului meu; se confirmă și prin epistola ce eu o păstrez, scrisă în acel timp din Paris, de *Alexandru Goleacu*, tatălui meu.

mósa »Auzi valea«, care ne-a cucerit cu ocazia sêrbărilor, încă figuréază), *Dimitrie Cunțan*, *P. Ciorogariu*, *G. Șorban*, *T. Popovici* (am observat și noul »Dicționar de musică«, ceva nou în literatura noastră), și *A. Bena* (compoziții originale în manuscris și tipărite.) D-l *Iacob Mureșianu* din Blășiă are colecțiile bogate ale »Muzei Române«, compoziții la librettele de teatru ale lui *Alexandri* (»Scara Măței« etc.), biografia și bustul.

Am observat cu părere de rău lipsa lucrărilor d-lui *G. Dima* din Brașov. Sê fie la mijloc o întârziere inexplicabilă?

Acesta este secția artelor frumoase. Ca să fie înșirare completă, mai amintim cello lui *C. Porumbescu*, expus de soc. academică »România Jună« din Viena, apoi instrumente construite de laici, violine și un cimbal, — doveđi frumoase despre destoinicia și iscusința țeranului nostru.

Secția ocupațiunilor agricole a fost binișor reprezentată. Putea să fie mai bogată, dér s'a făcut ce s'a putut. Am vęđut o stână în miniatură, cu toate accesoriile ei (scaune, căldări, ciubare, gălete, putine, crintă, strecurătoare, bețe, glugă, coțoce, fluere etc.), obiecte referitoare la cu-

lesul viilor, la stupărit, la economia viteilor și la scóterea aurului.

Ștémপুরile simple și cele moderne ne-au adus aminte de fala noastră, de munții apusenî, de frumsetile și bogățiile naturii și tot-odată de cântecul doinitor:

Munții noștri aur pörta ..

O sală specială adăpostesce secția vînatului, ocupată întrégă de prăđile de vînat ale d-lui *Petru Popovici* din Brașov, cunoscutul vînatör și călător prin Africa și Japonia. Pasările umplute și blănille de urs sunt de totă frumșetea.

Secțiilor amintite în urmă va trebui să li-se dea mai multă atențiune de aci înainte, cu atât mai virtos, cu cât lucrurile expuse aci sunt ceva caracteristic poporului nostru.

O secție foarte interesantă pentru acei ce scia să aprecieze importanța cifrelor reci, dér atât de elocvente, a fost secția băncilor. Nu intră în cadrul acestei dări de sémă fugitive să se se insiste prea mult asupra unor amănunte. Cel ce vrea să fie orientat, are un raport despre secția acesta în »Rev. Economică«. (a VII, nr. 37, 10 Sept, 1905). Am vęđut cu ochii de laic tablourile grafice ale celor 76 institute

de banî, cari au expus. Mai elocvente au fost pentru mine și pentru mulți piramidele aședate pe o hartă, ce reprezenta teritoriul comitatelor țerii locuite de Români. Parțea aurită a piramidelor arată depozitele administrate de institut, cea colorată averea proprie a băncii (un ctm. 100,000 cor.) »Albina« avea cam 1 1/2 m., »Victoria« și »Ardeleana« îi urmau, apoi veniau celelalte mai micșore.

Aranjatorii acestei secții d-nii *C. Popp* și *Dominic Rațiu*, merită deosebită laudă.

Mai trebuie să amintesc tablourile membrilor din comitetele diferitelor bănci tablourile primilor fondatori ai »Albinei«, *Alex. Mocsonyi* și *Visarion Roman* (presidentul și directorul prim) o colecție, de acțiuni ale băncilor și alte date statistice interesante. (Statistica împărțirii venitului pentru scopuri de binefacere. Banca cea mai ideală în privința acesta este »Cassa de păstrare« din Săliște, care împărțesce 90:345% din profitul net pentru scopuri culturale).

A mai rămas să spun ceva despre secția școlii de fețițe, mai bine țis a Internatului Asociațiunii. De ce mare im-

portanță este acest internat pentru viața noastră socială, este atât de plausibil, încât ni-se uple inima de bucurie, că putem vedé cum prosperéază sub o conducere pricepută. În decurs de 18 ani, conform datelor autentice, au avut deosebitul noroc să învețe în dulcele grai strămoșesc 1472 de fețițe. Lucrul mânilor lor ne-a pus în uimire, clasa curată și aranjată după ultimele recerințe, pedagogice, sala profesorală, dormitorul și prânzitorul — toate ne-au făcut să vedem pentru o clipită un colțșor de viață de internat, ér cuvintele de aur cusute din partea elevelor pe séma secțiunii Internatului ne-au umplut de duioșie:

„Crescându-ne la sinul têu de mamă,
Ne-ai țis Vê 'ncredințez comóra mea,
Păstrați-o și să dați odată seamă
În fața neamului de ea.“

Elevelle din internat. 1904/5.

Aceste sunt lucrurile, cari am voit să le remarc și cari mi-au bătut mai tare la ochi din întréga expoziție.

(Va urma.)

H. P. Petrescu.

»Budapesti Hirlap« când constată frumosul progres ce Românii l-au făcut în timpul din urmă, adaugă că: »acesta n'are să neliniștească pe Maghiarii din Arde, căci evoluția istoriei universale dovedește, că popoarele cu cultură inferioară se contopesc în popoarele cu cultură superioară. Astfel va fi și soarta Românilor«. Dăc și eu: Maghiarii Ardeleni n'au de loc să se neliniștească; Românii tocmai nu. Au trecut timpurile de contopire. Românii au se și urmeze cu încredere în Dumnezeu calea apucată, calea brazdată de străbuni, calea conservării a tot ce au moștenit de la dănsii. Mai presus de toate, se nu fie seduși de un optimism nejustificat: să lapede indiferentismul, constatat de mine în adunarea generală la majoritatea inteligenței, căci cifrele nu sufer contradicere. Să se înroleze toți cei ce datorii sunt s'o facă, sub stégul »Asociațiunii« și cu puteri unite să aducem jertfe pentru cultivarea poporului, speranța și baza viitorului nostru, căci ceea ce până acum s'a făcut, nu-i de ajuns. Atunci apoi vom pute serba ziua epocală.

După aceste, dați'mi voe și până atunci, când pe baza raportului ce i' așteptăm dela direcțiunea expoziției, vom fi în plăcuta poziție d'a remunera atât pe expozanți cu diplome de recunoștină, cât și pe colaboratori cu diplome de mulțămintă, să exprim în numele comitetului central sincera mulțămintă următorilor dădome și domnișore, pentru valorosul ajutor, fără de care expoziția nu putea seceră triumful care va eterniza numele zeloselor dădome și domnișore în analele acestei expoziții, atât de favorabil apretiată de toți vizitatorii competenți.

Éta numele Dădomeilor și domnișorelor cari s'au distins:

Dădomele: Maria Cosma, Letiția Bologa, Valeria Beu, Lucia Cosma, Iustina Covrig, Iosefina Diaconovich, Irina Fincu Delia Popoviciu, Constanța Pop, Victoria Popoviciu, Luiza Rațiu, Veturia Tritean, Elena Stroia, Ana Togan.

Domnișorele: Aurelia Bardossy, Olivia Bardossy, Sabina Brote, Eleonora Borcea, Minerva Cosma, Hortensia Cosma, Măriora Crețu, Maria Lemeny, Nora Lemeny, Vera Lemeny, Zina Moga, Reli Moga, Veturia Muciu, Cornelia Muciu, Niți Muntean, Veturia Pop, Letiția Popescu, Valeria Popoviciu, Ioana Streoulea.

Aici e locul să amintesc de expoziția arangiată de d-sora directora Elena Petrașcu, împreună cu domnișora profesora Elisabeta Butean, în sala școlei civile de fete. Obiectele lucrate de elevele școlei, au fost de o rară frumșeță, au fost laudate atât de publicul românesc, cât și de străin.

Repet: Să trăiască esposanții și colaboratorii și declar espozitia de încheiată.

SCIRILE DILEI.

— 16 Sept. n.

Un act generos. D-l *Antoniu Mocsonyi de Foen*, mare proprietar în Bulci, fiul regretatului Zeno Mocsonyi de Foen a donat mesei studenților de la gimnasiul român gr. or. din Brașov suma de 1000 corone drept aducere aminte, că la acest gimnasiu și-a început studiul.

Tot cu această ecasiune a donat și fostul său educator-prefect, actualul secretar al său d-l *Petru Ionasiu* spre același scop suma de 100 cor. Din sumele acestea s'a înființat un nou fond special al mesei studenților sub numirea »Fondul Antoniu Mocsonyi de Foen pentru masa studenților români din Brașov«. Primescă generoșii donatori cele mai căldurose mulțumite. — *Direcțiunea școlilor medii gr. or. române din Brașov.*

Adunări pentru votul universal. În Sănniclașul mare s'a ținut Luni după amiază o adunare de popor, la care a participat lume multă din comunele Vălcăni, Nereu și Cianad în frunte cu preoții și învățătorii. Adunarea a fost deschisă prin d. Dr. Nestor Oprean, ales și președinte, ér notar fú ales Dr. Hoandrea. S'au ținut vorbirii pentru votul universal de către preoții Richiceanu și Terentiu și s'a votat o rezoluție în care se cere introducerea

votului universal ér limba de comandă a armatei să rămână cea germană — În *Bogșa* încă s'a convocat o adunare populară din partea celor de la foia lui Birăuțiu »Pop. Rom.« »Asta întrece ori-ce glumă«, ăice »Trib« din Arad, »acum după-ce a trecut alegerea de deputat«.

Deputați »activiști« — pasiviști. »Libertatea« din Orăștie e măhnită, pentru-că, ăice ea, »Românii au înghițit o mare găluscă (!) de rusine« la 14 Sept. în Bocșa N'au pus adecă candidat față cu *Kristoffy* care în urma acesta a și fost proclamat ales cu unanimitate. Éta ce observare face »Lib.«: »Foile române activiste »Tribuna«. »Pop. Rom.« »Tel. Rom.«, ca și noi și-au exprimat mirarea lor, că grupul nostru de deputați activiști au fost atât de pasiviști față de cazul de la Bocșa!.. »Libertatea« rămâne însă datăre cu esplanarea acestei pasivități a deputaților »activiști«.

Aniversarea luptei dela Răsboieni. Joi fiind aniversarea luptei lui Ștefan cel Mare la Răsboieni, s'a serbat acolo cu deosebită solemnitate această importantă și, în prezența autorităților civile și militare. La órele 10 dimineța s'a oficiat la mănăstirea din Răsboieni un Te-Deum în amintirea luării Griviței, după care s'a format o procesiune care a pornit la monument, unde clerul oficiă o panachidă pentru Ștefan cel Mare și eroii căzuți în lupta de la Răsboieni. D-nii locot.-colonel Paleologu comandantul regimentului 15. și învățătorul Ungureanu în splendide cuvântări ocazionale arătară însemnătatea acestei patriotice serbări și actele eroice ale lui Ștefan cel Mare. Apoi la monument în fața reprezentanților autorităților civile și militare, defilează școlele, veteranii și trupele, în sunetele muzicii militare. În urmă se dădú în curtea mănăstirii dejunul. La órele 3 d. a. la monument în fața unui număröse asistențe, elevii școlilor din împrejurimii recitară poesii, monologuri și esecutară cântece naționale și diferite jocuri.

Congresul internațional studențesc din Liege s'a închis, fără ca delegații să se fi învoit asupra unei federațiuni internaționale și a unui birou central. Studenții franceși refușă de a intra în »Corda Fratres« al cărui sediu e la Roma și cei din Roma refușă să facă parte din noua federație, care ar avé sediul la Paris, așa că cesiunea a fost lăsată în suspensie. Una din deliberațiunile mai importante ale congresului studențesc a fost și preconisarea unei propagande întinse, în totă iumea în favoarea păcel.

Scire școlară. Luni d. a. la órele 3 se va ținé în sala festivă a gimnasiunii român din loc examenul de maturitate supletor și de emendare.—Ađi la amiază s'au încheiat înscrierile la școlele secundare gr. or. din loc. S'au înscriș elevii ordinari 313.—Ađi la órele 3 s'a cetit elevilor în sala festivă a gimnasiunii în prezența corpului profesoral regulamentul școlar.

Jubileul protopopului din Bistriță. Suntem informați, că credincioșii gr. cat. din Bistriță se pregătesc a serba cu mare solemnitate aniversarea a 25-a de preoție a părintelui protopop *Gerasim Domide*. Serbările iubilare se vor ținé la 27 Septemvrie n.

Munții Buzăului în flăcări. Cetim în »Epoca«: Muntele Mălușalului din județul Buzău, vecin cu Penteleul, este în flăcări. Focul s'a întins și la pădurea statului »Furul Mic«. Mii de sătenii de prin tóte comunele învecinate au sărit într'ajutor. Cu tóte acestea incendiul a luat proporții colosale. Se simte absolută necesitate de ajutorul armatei. Regimentele cu garnisóna în Buzău fiind duse pentru eserciții în jud. Ialomița, ministerul de domenii, printr'o adresă telegrafică a cerut celui de răsboiu să trimetă de urgență la fața locului soldați din alte garnisóne.

Românii macedonenii din București vor face să apară ădilele acestea un protest asupra morței studentului macedonean *Take Șebe* și vor convoca pe cetățenii la o întrunire publică de protestare.

Bancnote false. În Sătmar s'au descoperit număröse bancnote false de câte 50 corone. Poliția a dat de urma falsificatorilor, cari își au sediul în comuna Vișeu de sus (Maramureș).

Cutremurele de pământ din Calabria. După scirile mai recente cutremurele de pământ continuă. Din Roma se telegrafiază cu data de alaltăeri 14 Sept. n. următorele: »Biroul central pentru meteorologie și geodinamică comunică, că astăzi (Joi) la órele 10 și 10 m. a. m. s'a simțit un puternic cutremur în Radicena, Messina, Reggio di Calabria și Mineo. Un al doilea cutremur s'a simțit la órele 11 și 33 m. în Reggio di Calabria. Populațiunea e fôrte agitată«.

Colera. Din Berlin se anunță oficial, că Joi spre Vineri s'au ivit 9 casuri suspecte de coleră, din cari 2 mortale. Numărul total al casurilor de coleră constatate până eri dimineța în Prusia este de 187, din cari 66 cu sfârșit letal. — Din Cernăuți și Lemberg se comunică în mod oficial, că nu s'a ivit nici un cas nou de coleră în Galiția și Bucovina.

Accident mortal cu automobilul. Din Paris se anunță, că șeful cabinetului ministrului comerului d-l Jutt, ducându-se Joi la Elyseu cu automobilul a fost ucis în urma unei ciocniri.

Repausul dominecal la farmacia. Măne Duminecă, în órele postmeridiane nu va fi deschisă în cetate de cât farmacia d-lui Eugen Neustädter din tégul grăului.

Musica militară a reg. nr. 50 va ăda Duminecă în 17 August un concert la »Gewerbeverein! Inceputul la órele 7. Intraerea liberă.

Musica comunală va da Duminecă la órele 11 a. m. și Luni la 5 óre p. m. câte un concert pe promenada de jos.

Turburările din Japonia.

Din Tokio se anunță, că ădiarul »Mairichi« își exprimă nemulțumirea sa față de ădiarul guvernamental »Kokumin«, care vorbind despre incendiarea bisericilor catolice din Tokio, compară pe Japonesi cu boxerii chineși. Numitul ădiar mai constată, că poporul japones nu nutrește nici o ură contra străinilor și creștinilor. Guvernul din Tokio a ordonat suprimarea a trei ădiare, cari apar în orașele Kofu, Miligata și Okaru. Agitațiunea contra încheierii tratatului de pace continuă.

Asupra turburărilor, ce au avut loc în *Yokohama* în nóptea spre 13 l. c. n. se telegrafiază din Tokio următorele: Indată după mieđul nopții plebea, în cea mai mare parte culi, marinarii și ómenii fără căpătăi, au incendiat opt localuri polițienesci și au devastat mai multe edificii publice și deposite de mărfuri. În zorile ădilei s'au trimis din Tokio 400 soldați, cari păzesc consulatele, depositele de mărfuri și petrol. Guvernorul și primarul orașului au lansat câte un apel, în care poporațiunea e provocată să aibă deplină încredere în autoritățile publice. Șese sute Ruși aflători în otelurile din Yokohama au fost nevoiți a se apăra cu săbii contra mulțimei, care îi atacase cu revolvere și șisuri. Dintre polițiști au fost răniți 3 grav, ér 37 mai ușor. Acum ordinea pare restabilită.

Ădiarul »Berliner Tageblatt« primesce din Tokio următorele telegramă, care din cauza censurei severe japoneze a fost espediată pe un vapor la Shanghai: *Komura*, decă se va reintórce, va trebui să mórá. Poporul japones așteptă și pretinde de la *Komura*, ca reintorcându-se în patrie, să-și spintece burta (*harakiri*).

Literatură.

În editura librăriei *H. Zeidner* din Brașov a apărut Dicționarul *Alexi*, român-german și german român. Prețul dicționarului român-german (broșat) e de 4 cor. 50 b. séu 5 fr., a celui german-român cor. 3.60 b.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 16 Sept. Conte De-sseffy și-a exprimat în camera mag-nașilor bucuria, că guvernul, care cărmă cu demagogia, plécă de la putere. Ministrul *Lányi* răspundénd a respins inviniurile de demagogie.

Budapesta, 15 Septemvrie. În cercurile politice circulă sumedenie de versiuni și combinații asupra viitórii desfășurării a evenimentelor politice în Ungaria. Bar. *Fejervary* va pleca mâne la Viena, ca să raporteze Maj. Sale monarhului asupra evenimentelor ădile de ađi. Se crede că în audiența acesta ministrul președinte va fi însărcinat să compună lista acelor bărbați politici, pe cari Majestatea Sa îi va chema la audiență. În cesiunea militară situațiunea nu s'a schimbat de loc. Din declarația cetită ađi de către *Fejervary*, reiese, că Maj. Sa n'a renunțat la speranță, că coaliția îi va presenta un program acceptabil. Inițiativa în privința acesta se așteptă să o ia coaliția.

Londra, 15 Septemvrie Din *Sod-siadan* se anunță, că protocolul despre încheierea armistițiului a fost scris erii la 7 óre de generalul rus *Oranovski* și generalul japones *Fukushima*. S'au învoit să pună capét răsboiului în Manciuria și au stabilit granița, pe care n'o póte depăși nici una din armate. Tuturor corpurilor de armată li-se va comunica, că armistițiul urmăză să intre în vigóre la 16 Septemvrie, órele 12 din ăi.

Cristiania, 16 Sept. Față cu svonul despre mobilizare se constată că nu e vorba de cât de chemarea trupelor pentru a schimba garnisónele cetăților.

Petersburg, 16 Septemvrie. În *Kutais* (*Tiflis*) continuă măcelurile. S'au trimis trupe noué.

Concurență enormă domnesce între diferitele specialități, care se recomandă contra nervosității, insomniei, anemie și lipsa de apetit. Nu este mirare, decă contra acestor bóle în timpul din urmă se întrebuintéză Berea »*Hercules-Bräu*« fiind-că această bere escelentă și hrănitoare de malz are efect ingrășător, și servece la bolnavi și reconvașenți drept beutură minunată la masă. Se recomandă mamelor, cari lăptéză, fiind-că înmulțese laptele. Se póte cumpăra în ori-ce băcănie, restaurante și cafenele. Engros: *Hercules-Bräuerei* Budapest, VII Bethlen-tér 3. În interesul propriu fiecare să folosescă această bere.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor responsabil: *Traian H. Pop*.

Mircea Maior

advocat

București
Strada Occident Nr. 18.

Dr. ST. N. CIURCU.

Viena IX Pelikangasse 10. Telefon nr. 17065.
Cabinet de consultațiune
cu somitățiile medicale și specialiții din Viena

1905.

De Primăvară și Vară.

Articole de reclamă:

Catifea reclame colorată foșnitóre Metru fl. 1.35
" neğră . . per metru fl. — 95, 1.35, 1.50.
Mătăsării japoneze de spălat, metru . . . 85 cr.
Liberty sublime în tóte colorile, metru . . 78 cr.
Louisienne brillante metru . . . . . 95 cr.
Mătăsării negre pentru toalete, dela 85 cr. în sus.
" pentru rochiile de mirésă " 70 " " "

Noutăți!

Voile Grenadine în colorii fôrte frumóse 120 cm. lat.
Voile de Soie " " " " 120 " "
Popeline brillante " " " " 120 " "

Mare asortiment de mătăsării Scoțiene!
Taffetas-Riche cadrilat și vérgat travers pentru Toalete și Bluse!

120 cm. late: Radium și Créppe-brillante în tóte colorile. — Mătăsării Mitte-Fleurs și Chine, — Genre Louis XV, — Dantele frumóse, — Perítúll și rochiile de in cu cusături.

Dantele irlandese cu cusături pe pânză de in.

De tot nou! De tot nou!

Roli Catifea neğră 50 cm. lată fl. 1.90 etc. etc. etc.

La dorință se trimít mostre gratis și franco.

În magazinul de mătăsării: Szénásy, Hoffmann & Co.

Budapest, IV., Bécsi-utca 4.

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Septemv. n. 1905.

Renta ung. de aur 4%	116 15
Renta de corone ung. 4%	97 15
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	88 25
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	96 80
Bonuri rurale croate-slavone	96 95
Impr. uug. oa premii	221.75
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	166.95
Renta de hârtie austr. 4 1/10	100.50
Renta de argint austr. 4 2/10	100 45
Renta de aur austr. 4%	119.70
Renta de corone austr. 4%	100.60
Bonuri rurale ungare 3 1/2 %	92.75
Losuri din 1860.	161 25
Acții de-ale Băncii austro-ungară.	16.47
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	799.—
Acții de-ale Băncii austr. de credit	684 25
Napoleondori	19.11
Mărci imperiale germane.	117.35
London vista	239.92 1/2
Paris vista	95.35
Note italiene	95.30

Cursul pieței Brașov

Din 16 Septemv. n. 1905.

Banote rom. Cump.	18.96	Vând.	19.—
Argint român.	18.92	"	18.96
Napoleond'orf.	19.06	"	19.10
Galbeni	11.20	"	11.20
Mărci germane	117.20	"	117.50
Lire turcesc	21.50	"	21 60
Seria. fone. Alina 5%	101.—	"	101.—
Ruble Rusesc	2 68	"	2.54

Nr. 384—1905.

PUBLICAȚIUNE.

Prin acesta se aduce la cunoștință publică, că pe baza concesiunii silvanale Nr. 1021/1905 în 7 Octomvrie 1905 la 10 ore a. m. în cancelaria notariatului cercual din Bran se va vinde în calea licitațiunei publice, verbal și cu oferte competița de pădure din anii 1898—1904 din pădurea ce formeză proprietatea comunei Bran, aflătoare pe teritorul comunei Moieciul superior, cuantul de lemne de brad de construcție și celuloasă, rezervat spre tăiere în pădurea

1. „Barbulețiu“ (A. ũ. o II. v. s. 1 tag. „a“ osztag) pe un teritoriu de 13-9 jug. cat. cu o cantitate de 3160 m.³ lemn, și
2. Competința din anii 1904—1906 din pădurea „Fundu Seciu“ (A. ũ. o. II. v. s. 4. tag. „f“ osztag) pe un teritoriu de 7-25 jug. cat. cu o cantitate de 740 m.³ lemn, în de pãrtare de cea dintâiu de 1-5 klm. ambele părțile inclinate tot în Valea Barbulețului.

Prețul de strigare, pentru-ca părțile separat nu se vënd, este stașorit în total cu 9750 cor. după care se pune vadiu 10%.

Ofertele scripturistice provădute cu timbru de 1 cor. sunt a se înainta înainte de licitațiune cel mult până la 10 ore, și trebuie să contină declarațiunea oferentului, că cunoșce pe deplin condițiunile de vëndare și de contract, le primesce de obligatōre pentru sine și se supune acelorã necondiționat prețul oferit să fie scris în cifre și litere și în fine se espune clar, că prețul se oferesce pentru ambele părțile, carî numai în total se vënd. Ofertele scripturistice să contină și vadiul corespundător în bani gata sên în hârtii de valōre legale.

Condițiunile de licitațiune și de contract se pot vedé la oficiul pretorial, notariatul cercual și la curatoratul silvanal din Bran în tōte țile în decursul órelor oficiōse.

Bran, 4 Septemvrie 1905.

Iacob Popa, Miron Tãtoiu,
notar. (1853,1—1) primar.

Tu

nu vei afla pentru cultivarea pielii, special pentru a curăți fața de pistru și a dobândi o colōre a feței fină un săpun mai bun și cu efect decât săpunul medicinal probat al lui

Bergmann's „Lilienmilchseife“
(Marca: 2 minerL.)

de Bergmann & Co. in Tetschen a/E.

Se capetă bucată cu 80 bani,

la farmaciile:
VICTOR ROTH la „Ursu“.
FR. STENNER la „Leu“,
JUL. HORNING la „Arap“,
E NEUSTÄDTES, „Schutzengel“
drog. TEUTSCH & TARTLER.
și la farmacia W. LINGNER, în Sighișora.

în Brașov;

FARMACIA la „LEU“

FRIEDRICH STENNER

Brașov, Strada Porții nr. 21.

Recomandă marele deposit in specialității medicinale

indigene și externe,

Parfumerie, Cremes, Pudre, Apă de păr. Vin de china, cu fer și fără fer.

Vin de afine, contra diarei.

Articolii pentru căutare de bolnavi.

APE MINERALE etc. etc.

Mare asortiment de specialități de gumi.

Obraz alb admirabil!

se pōte obținé folosind renumita

CREMĂ DE VIORELF

a lui **Hajos** din Arad,

depãrtéza din obraz piștruiile, sgrãbunțele, Pete de ficat, sbãrcituri, roșéța pielii și alte necurățenii de pe obraz.

La esposiția din Paris și Londra premiata cu medalia de aur.

Prețul unui borcan 1 cor.

Săpun de cremă de vioarele 70 bani, Pudră albă, rosa sêu în colōre crem 1 cutie 1 cor. 20 b. — Apă de vioarele (Eau de Violette de Hajós) 1 cor.

A se feri de imitații fără valōre.

La cumpãrare să se cërã numai preparate de a lui **Hajos**.

Se pōte capãta la preparatorul și inventatorul

Hajos Árpád

farmacist

în Arad, Andrassy-tér nr. 22,
(vis-à-vis de cassa comitatului).

Deposit principal în Brașov, la farmacia lui Victor Roth la „Ursu“. 16—20.

Ciasorniee veritabile Tula-Roskopf-

Capacurile acestor ciasorniee sunt fin emailate, cu diferite chipuri de vênătōre și Sport artistic executate. Aparatul este „Präzisions-Roskopf-Anker, care umblă 36 ore. La fie care ciasornic se află revers de garanție pe doi ani.

Lanț potrivit la ciasornic de tula sêu de aur dublé, lanț pentru ofițeri bucată fl. 1.50.
Trimiterea numai cu rambursă.
Schimbul permis.

IOSEF SFIERING. Wien.
I. Postgasse 2/21.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sêu lunare.

Atențiune! Borvisu Baross

vindecă catare de stomac și mațe. Fōrte folositor la bōle femeiesci, la copii debili. Are efect bun asupra mistuirei, de aceea să nu lipsescă dela nici o masă familiară. Se capătă în tōte restauranțiile, cafenele, prãvălii de delicatese, bãcãnii, în loc și la sate dinprejur. *Administrația* isvorului *Fibarczfalva*, posta ultimă Baroth. *Deposil general la Johann Böhm* Brașovul vechi, Strada țintașilor nr. 15. — 1 litru 12 bani dus acasă. 3—0

Bere Budweis

prōspetă în fie-care ții.

— Bucătãrie escelentã. —

Rendes-vous pentru strein la

Rudolf Forkert

Brașov,

Str. porți nr. 2. Têrgul boilor nr. 2.

15—16.1881.

Devisa: Fie-care bucată de Săpun cu numele „Schicht“ e garantat, că nu conține ingreșiențe stre ne vătãmătōre.

Garanție: 25.000 cor. plãtește firma Georg Schicht în Aussig, ori și cui, care va dovedi, că Săpunul cu numele „Schicht“ conține vre'o ingreșiență vătãmătōre.

SĂPUN SCHICT

Marca: Cerbul sêu Clocia.

Econemisește bani, timp și ostenelã, Albiturile bine le paștrézã.

Pentru tōte albiturile și metoda de spãlat e cel mai bun și ieștin Săpun.

Albiturile se fac albe ca zãpada. Deschide colorile și le face stră-lucitōre.

La cumpãrare să se observe, că pe fie-care bucată de săpun se fie numele „Schicht“ și una din mãrcile sus amintite.

Macht die Haut zart und weiss

Ciocoladã de Tannin

a lui **SZTRAKA**,

are cel mai bun efect în contra diarei,

atât la copii cât și la adulți.

O bucată costã 40 filleri.

Se aflã de vëndare în tōte farmaciile

Cruce sêu stea duplã electro-magneticã

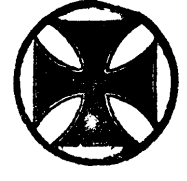
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Vindecã și inviorezã

Nu e mijloc secret.

pe lângã garanție.

Deosebitã atențiune e a acest aparat vindecã boã-

se da împrejurãrii, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecã și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neșuralgie, împedecarea circulațiunei sãngelui, anemie, ameteii, țiuitori de ureche, bătãte de inimã, sgãrciuri de inimã, asmã, aușul greu, sgãrciuri de stomac, lipsa poștei de mãncare, re-cealã la mãni și la picioare, reumã, podagrã, ischias, udul în pat, influența, insōmie, epilepsia, circulația neregulatã a sãngelui și multor altor bōle, carî la tractare normalã a medicului se vindecã pr:n electricitate. — *In cancelaria mea se aflã atestate incurse în tōte pãrțile lumii, carî prefuesc cu mulțimire invențiunea mea și ori-cine pōte examina aceste atestate* Acel pacient, care în decurs de 45 țile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zãdarnicã, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să ese confuz de cu aparatul „Volta“, de ore-c „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficiōs oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja ieștinãtatea crucii male electro-magneticie o recomandã îndecsebi

Prețul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor. folosibil la morbari, carî nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție fōrte slabã.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țrã și streinãtate etc. **MÜLLER ALBERT, Budapesta,** V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.